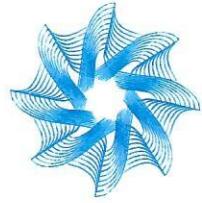

**“AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin
KORPORATİV İDARƏETMƏ STANDARTLARI**

**AZERBAIJAN
INVESTMENT HOLDING**

MÜNDƏRİCAT

Giriş

Fəsil I: "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin əsas korporativ idarəetmə prinsipləri və korporativ idarəetmə orqanları:

- 1.1. Əsas prinsiplər və məqsədlər;
- 1.2. Korporativ idarəetmə orqanları: "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Ümumi Yiğincası və AİH, Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti;

Fəsil II: Dayanıqlı inkişaf;

Fəsil III: İdarəetmənin səmərəliliyi;

Fəsil IV: Maliyyə hesabatlığı, şəffaflıq və məlumatların açıqlanması;

Fəsil V: Risklərin idarə edilməsi, daxili nəzarət sistemi və daxili audit.

GİRİŞ

“AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra – Cəmiyyət) korporativ idarəetmə standartları (bundan sonra – Standartlar) “AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 11 fevral tarixli 1047 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 22 fevral tarixli 2514 nömrəli Sərəncamına (bundan sonra – Sərəncam) əsasən Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi (bundan sonra – AİH) tərəfindən hazırlanmışdır.

Standartlar Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının səlahiyyətlərini həyata keçirən AİH-in Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir.

Standartların məqsədi Sərəncama əsasən beynəlxalq məsləhətçi şirkət tərəfindən aparılmış Cəmiyyətin hüquq, maliyyə, vergi və kommersiya sahələrində fəaliyyətinin nəticələri üzrə diaqnostikasının nəticələri nəzərə alınmaqla, qabaqcıl təcrübə və müasir idarəetmə tələbləri çərçivəsində Cəmiyyətin fəaliyyətində səmərəliliyi artırmaq, onun idarə edilməsini təkmilleşdirməkdir.

Standartlar Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkışaf Təşkilatının (bundan sonra – İTİT) “Korporativ idarəetmə prinsipləri” və “Dövlətə məxsus müəssisələrdə korporativ idarəetmə Qaydaları”, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinin 2011-ci il 28 yanvar tarixli F-09 nömrəli Əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan korporativ idarəetmə Standartları” daxil olmaqla, ölkə daxilində və dünyada təşəkkül tapmış qabaqcıl korporativ idarəetmə təcrübəsi nəzərə alınmaqla hazırlanmışdır.

Standartların müddəaları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla tətbiq edilir.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində, yerli və beynəlxalq təcrübədə korporativ idarəetmə standartlarında dəyişikliklər baş verdikdə Standartların müddəaları yenidən nəzərdən keçiriləcəkdir.

Cəmiyyət Standartlarının müddəalarına riayət edir, əks təqdirdə riayət etməməsinin səbəblərini müvafiq hesabatlarda açıqlayır və izah edir. Standartların Cəmiyyət tərəfindən tətbiqinə nəzarət AİH və Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən həyata keçirilir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının korporativ katibi (bundan sonra – Korporativ katib) Standartlara lazımı qaydada riayət edilməsi ilə bağlı Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının təsdiq etdiyi qaydalara müvafiq olaraq monitorinq aparır, nəticəsi barədə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına hesabat verir. Həmin hesabat Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir və Cəmiyyətin illik hesabatlarına daxil edilir.

Fəsil I: Cəmiyyətin əsas korporativ idarəetmə prinsipləri və korporativ idarəetmə orqanları

1.1. Əsas prinsiplər və məqsədlər

1. Azərbaycan Respublikası (bundan sonra – mətnin məzmunundan asılı olaraq “dövlət” və ya “təsisçi”) Cəmiyyətin yeganə təsisçisidir. Dövlət Cəmiyyətə münasibətdə özünün təsisçi (mülkiyyətçi) səlahiyyətlərini dövlət tənzimləməsi səlahiyyətlərindən ayırrı.

2. Dövlət təsisçi olaraq, Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağı tərəfindən ümummilli maraqlara toxunan məsələlər üzrə qərarların qəbul edilməsi yolu ilə ölkənin milli rüfahının yüksəldilməsi məqsədi ilə Cəmiyyətin dayanıqlı inkişafını təmin etmək, uzunmüddətli dəyərini artırmaq və aktivlərini səmərəli idarə etmək üçün tədbirlər görür.

3. Dövlət təsisçi olaraq, Cəmiyyəti onun mütərəqqi prinsiplər əsasında idarə olunması, onun fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən həyata keçirdiyi investisiya proqramlarının şəffaflığının və iqtisadi səmərəsinin yüksəldilməsi, rəqabət qabiliyyətinin artırılması, maliyyə sağlamlığıının və dayanıqlılığının yaxşılaşdırılması məqsədilə AİH-in idarəetməsinə vermişdir. Cəmiyyət AİH tərəfindən qanunvericiliklə və Cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən olunmuş qaydada idarə edilir.

4. AİH-in Müşahidə Şurası Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının müstəsna səlahiyyətlərinə aid olan məsələləri qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada həll edir.

5. AİH-in Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 7 avqust tarixli 1120 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Investisiya Holdinginin Nizamnaməsi”nə (bundan sonra – AİH-in nizamnaməsi) uyğun fəaliyyət göstərir.

6. AİH Cəmiyyətdə qabaqcıl korporativ idarəetmə sistemini tətbiq edir.

7. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sistemi, onun fəaliyyəti üzərində idarəetmə və nəzarəti təmin edən proseslərin məcmusudur, həmçinin Cəmiyyətin təsisçisi, Müşahidə Şurası, İdarə Heyəti və maraqlı tərəflər arasındakı qarşılıqlı əlaqələr sistemidir.

8. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin əsas vəzifəsi təsisçinin maraqlarının qorunmasından ibarətdir. Bu sistem Cəmiyyətə strateji rəhbərliyin həyata keçirilməsini, icra orqanının fəaliyyətinə effektiv nəzarəti və şəffaf hesabatlılıq sistemini təmin etməklə Cəmiyyətin uzunmüddətli dəyərinin artırmasına və davamlı inkişafına yönəlir.

9. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sistemi səmərəliliyə, operativliyə və şəffaflığa əsaslanır.

10. Təsisçi Cəmiyyət tərəfindən aparılan əməliyyat müstəqilliyini dəstekləyir.

11. Cəmiyyətin əsas vəzifəsi onun inkişaf strategiyasında əks olunmuş uzunmüddətli dəyərinin artmasına və davamlı inkişafına nail olmaqdır. Cəmiyyətin idarəetmə orqanları tərəfindən öz səlahiyyətləri çərçivəsində qəbul edilən bütün qərarlar və tədbirlər onun inkişaf strategiyasına uyğun olmalıdır.

12. Cəmiyyətin investisiya fəaliyyəti onun strategiyasına uyğun olaraq bazar prinsiplərinə əsasən həyata keçirilir və aktivlərin dəyərinin artırılmasına və strukturunun optimallaşdırılmasına istiqamətləndir.

13. Cəmiyyətdə aktivlərin optimal strukturu qurulmalıdır. Cəmiyyət aktivlərinin strukturunu və təşkilati-hüquqi formalarını mümkün qədər sadələşdirməyə çalışır.

14. Cəmiyyətin xalis mənfəətinin yeganə təsisçi olan dövlətin xeyrinə bölüşdürülməsi şəffaf dividend siyasetinə və Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının qərarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

15. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sistemi aşağıdakı əsas prinsiplər üzərində qurulur:

15.1. Korporativ idarəetmə orqanlarının fəaliyyət göstərməsi və onların rollarının dəqiq müəyyən edilməsi;

Cəmiyyətin korporativ idarəetməsində 3 idarəetmə orqanı iştirak edir:

- Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağı – təsisçinin maraqlarını təmsil edir;
- Cəmiyyətin Müşahidə Şurası – Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirir;
- Cəmiyyətin İdarə Heyəti – Cəmiyyətin cari əməliyyat fəaliyyətini idarə edir;

15.2. Dövlətin təsisçi (mülkiyyətçi) və tənzimləyici funksiyalarının bir-birində ayrılması;

15.3. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Cəmiyyətin fəaliyyətinə strateji rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirməyə imkan verən strukturunun və effektiv fəaliyyət prinsiplərinin mövcudluğu;

15.4. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin Cəmiyyətin cari əməliyyat fəaliyyətini effektiv idarə etməyə imkan verən strukturunun və fəaliyyət prinsiplərinin mövcudluğu;

15.5. Məlumatların açıqlanması və Cəmiyyətin fəaliyyətinin şəffaflığını təmin edən hesabatlılıq sisteminin, həmçinin risklərin effektiv idarə edilməsi sisteminin mövcudluğu;

15.6. Qərarların qəbul edilməsi və onların icra edilməsinə nəzarət üzrə vahid məsuliyyətin müəyyənləşdirilməsi: Qərar qəbul edən korporativ idarəetmə orqanı, həmin qərarın icra edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsini və müvafiq təshih tədbirlərinin görülməsini də təmin edir;

15.7. Korporativ idarəetmə orqanlarının üzvlərinin maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması: Qəbul edilən qərarların obyektivliyinin şübhə altına alınmasının qarşısını almaq məqsədilə, idarəetmə orqanlarının üzvləri öz maraqlarına toxunan məsələlər üzrə qərar verilməsi prosesində iştirak etmir;

15.8. Korporativ idarəetmə prinsiplərinə riayət olunmasının təşkil edilməsi;

15.9. Korporativ sosial məsuliyyətin təmin edilməsi.

16. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə orqanları aşağıdakı sahələr üzrə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir və qərarlar qəbul edir:

16.1. Korporativ idarəetmə – Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının fəaliyyətinin təşkili, Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və onun komitələrinin üzvlərinin, Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvlərinin, Korporativ katibin vəzifəyə təyin edilməsi və vəzifədən azad edilməsi, təşkilati strukturun müəyyən edilməsi və s.;

16.2. Siyasetlər və standartlar – Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə bağlı vahid və xüsusi standartların tətbiqi;

16.3. Strateji rəhbərlik – Cəmiyyətin strategiyasının, biznes planının, büdcəsinin təsdiq edilməsi, hədəflərin qoyulması, onların icrasının monitoringinin aparılması;

16.4. İnvəstisiyalar – invəstisiya layihələrinin qəbul edilməsi və onların icrasına nəzarət edilməsi;

16.5. Satınalmalar – satınalma strategiyasının təsdiqi, satınalmalar üzrə səlahiyyət hədlərinin müəyyən edilməsi, satınalmaların həyata keçirilməsinin monitoringinin aparılması;

16.6. Maliyyə-uçot və maliyyə hesabatlılığının formalaşdırılması - idarəetmə hesabatlarının təsdiqi, borcalma hədlərinin müəyyən edilməsi və maliyyə dayanıqlığının təmin edilməsi;

16.7. Daxili nəzarət və audit – daxili audit xidmətinin formalaşdırılması, daxili auditin fəaliyyətinin təşkil edilməsi;

16.8. Risklərin idarə edilməsi – risklərin idarə edilməsi xidmətinin formalaşdırılması, risklərin idarə edilməsi sisteminin təşkil edilməsi;

16.9. Hüquqi struktur – təşkilati-hüquqi formanın dəyişdirilməsi, səhmlərin özgəninkileşdirilməsi, idarəetməyə verilməsi və s.

17. Cəmiyyətin korporativ idarəetmə orqanları arasında səlahiyyət bölgüsü onun nizamnaməsi ilə dəqiq müəyyən olunur.

18. Cəmiyyət öz fəaliyyətində yüksək etik standartlara riayət edir və Standartların onun törəmə müəssisələri, onların işçiləri və tərəfdaşları (təchizatçı və podratçıları, birgə layihələr üzrə tərəfdaşları) tərəfindən davamlı tətbiq olunmasını təmin etmək üçün lazımı tədbirlər görür. Standartların ehtimal olunan pozuntuları

barədə məlumatlar birbaşa Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Audit komitəsinə və Daxili Audit Xidmətinə göndərilir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti və təhlükəsizlik xidməti daxil olmaqla, bütün digər struktur bölməleri iddia edilən pozuntular barədə məlumatların Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Audit komitəsinə və Daxili Audit Xidmətinə ötürülməsinə mane olmamalıdır.

1.2. Korporativ idarəetmə orqanları: Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağı və AİH

19. Cəmiyyətin idarə olunması, onun nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş hüquq və vəzifələr çərçivəsində korporativ idarəetmə orqanları tərefindən həyata keçirilir.

20. Cəmiyyətin ali idarəetmə orqanı onun Ümumi Yığıncağıdır. Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının müstəsna səlahiyyətləri Sərəncamda nəzərdə tutulmuş qaydada Azərbaycan Respublikası Prezidenti və Azərbaycan Respublikası Prezidenti ilə razılışdırılmaqla AİH tərefindən həyata keçirilir. Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının digər (müstəsna olmayan) səlahiyyətləri AİH tərefindən həyata keçirilir.

21. Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının müstəsna səlahiyyətlərinə aid məsələlər əvvəlcədən AİH-in İdarə Heyəti tərefində hazırlanır, zəruri hallarda Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti ilə razılışdırılır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılışdırılması tələb olunan məsələlər üzrə qərarlar müvafiq razılıq alındıqdan sonra qəbul edilir.

22. AİH Cəmiyyətin idarə edilməsi ilə bağlı qərarların qəbul edilməsi prosesində iştirak etməklə və Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarına dəstək olmaqla, onun korporativ idarəetməsində üç əsas funksiyani yerinə yetirir:

22.1. Qərarların qəbul olunması prosesində bilavasitə iştirak – Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının səlahiyyətlərinə aid məsələlərə dair qərarların AİH-in Müşahidə Şurası tərefində qəbul edilməsi və Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında AİH-in nümayəndələrinin təmsil olunması vasitəsi ilə həyata keçirilir;

22.2. Təsisçi olan dövlətin maraqlarını qoruyan qərarların qəbul edilməsinə dəstək göstərmək – Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında təmsil olunan dövlətin nümayəndələri üçün Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında baxılan məsələlərə dair tövsiyələr hazırlamaq yolu ilə həyata keçirilir;

22.3. Cəmiyyətin İdarə Heyətine bilavasitə dəstək göstərmək – Cəmiyyətin İdarə Heyəti ilə mütəmadi əlaqədə olmaq, sorğularını cavablandırmaq və zəruri məsləhətlər vermək yolu ilə həyata keçirilir.

23. AİH həmçinin Cəmiyyətə münasibətdə idarəçi rolunu həyata keçirir. AİH qabaqcıl beynəlxalq təcrübədən istifadə etməklə, Cəmiyyətin uzunmüddətli dəyər artımını və dayanıqlı inkişafını təmin etmək məqsədilə Cəmiyyətdə səmərəli, şəffaf, məsuliyyətli və effektiv idarəetməni təşkil edir. Təsisçinin gözləntiləri hər il qarşıdan

gələn maliyyə ili üçün AİH tərəfindən Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına təqdim edilir.

24. AİH-in əsas məqsədlərindən biri Cəmiyyətdə qabaqcıl korporativ idarəetmə sisteminin tətbiq edilməsidir. AİH bu məqsədlə Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının tərkibinin tam formalasdırılması üçün tədbirlər görür və idarəetmə orqanlarının fəaliyyətini təhlil edir.

25. AİH Cəmiyyətin idarə olunması ilə bağlı aşağıdakıları həyata keçirir:

25.1. Cəmiyyət üçün əsas fəaliyyət sahələri üzrə vahid standartlar hazırlayır, metodiki tövsiyələr verir;

25.2. Cəmiyyətin fəaliyyətinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi üçün onun səmərəlilik göstəricilərini müəyyən edir, bu göstəricilərin təhlil nəticələri əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətinin səmərəliliyini qiymətləndirir;

25.3. Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının üzvlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sistemini təsdiq edir;

25.4. Cəmiyyətin maliyyə sağlamlığını və dayanıqlılığını yaxşılaşdırmaq məqsədilə onun maliyyə resurslarını, habelə xarici borcların cəlb olunmasını effektiv meyarlar əsasında idarə edir;

25.5. Cəmiyyətdə dövlətin ayırdığı investisiyalardan səmərəli istifadəyə, həmçinin Cəmiyyətə ayrılan bündə vəsaitindən, kreditlərdən, qrantlardan və digər maliyyə vəsaitindən təyinatı üzrə səmərəli istifadə olunmasına nəzarət edir;

25.6. Cəmiyyətin maliyyə şəffaflığının təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər görür, xərclərinin optimallaşdırılması məqsədilə ondan zəruri məlumatları və hesabatları tələb edir, bu məlumatları və hesabatları təhlil edərək, onun idarəetmə orqanlarına müvafiq göstərişlər verir;

25.7. Cəmiyyətin hesabatlarına dair tələbləri müəyyənləşdirir və təqdim edilmiş hesabatların monitoringini aparır;

25.8. AİH-in nizamnaməsində nəzərdə tutulmuş digər tədbirləri görür.

26. AİH-in Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə mövqeyi Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinə təqdim etdiyi tövsiyələr və AİH-in Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında təmsil olunan nümayəndələri vasitəsi ilə bildirilir.

27. AİH tərəfindən Cəmiyyətin strategiyası və davamlı inkişafı məsələləri ilə bağlı Cəmiyyətin İdarə Heyəti ilə mütəmadi əlaqə təmin edilir.

28. AİH və Cəmiyyət arasında qarşılıqlı əlaqənin digər aspektleri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə, AİH-in nizamnaməsinə və Cəmiyyətin nizamnaməsinə əsasən müəyyən olunur.

Cəmiyyətin Müşahidə Şurası

29. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyin və nəzarətin həyata keçirilməsi məqsədilə və əsas fəaliyyət istiqamətləri üzrə qəbul edilən qərarların keyfiyyətinin təmin edilməsi üçün yaradılır.

30. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası təsisçi qarşısında hesabat verir. Bu hesabatlılıq Cəmiyyətin Ümumi yığıncağı vasitəsi ilə həyata keçirilir.

31. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası Cəmiyyətin strategiyasını təsdiq edir, Cəmiyyətin İdare Heyətinin fəaliyyətinin səmərəliliyinə nəzarət edir, onun fəaliyyətini qiymətləndirir və mükafatlandırılması həcmini müəyyən edir, Cəmiyyətin əsas fəaliyyət sahələri üzrə siyaset və qaydalarını təsdiq edir və onların həyata keçirilməsinə nəzarət edir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının 3 əsas məqsədi var:

31.1. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin fəaliyyətinin səmərəliliyinə nəzarətin həyata keçirilməsi;

31.2. Cəmiyyətin İdarə Heyətinə peşəkar kömək və dəstəyin göstərilməsi;

31.3. Dövlətin mülkiyyətçi və tənzimləyici funksiyalarının bir-birindən ayrılmاسının təmin edilməsi.

32. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri onların səlahiyyətləri, vəzifə öhdəlikləri, bacarıqları, nailiyyətləri, işgüzar nüfuzu və peşə təcrübəsi nəzərə alınmaqla, aydın və şəffaf prosedurlar əsasında AİH-in təqdimatı nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təyin edilirlər. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının tərkibində təcrübə, fərdi xüsusiyyətlər üzrə müxtəlifliyin təmin olunması dəstəklənir və gender bərabərliyinin təmin edilməsinə səy göstərilir.

33. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının tərkibi 5 (beş) üzvdən ibarət formalasdırılır.

34. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının tərkibinə dövlət və AİH nümayəndəleri ilə yanaşı, müstəqil üzvlər (anlayışı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunur) də daxil ola bilər.

35. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin səlahiyyət müddəti Cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

36. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının hər hansı üzvü və ya bütün tərkibi yeni bir müddət üçün yenidən təyin edilərkən onların Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının fəaliyyətinə verdikləri töhfə nəzərə alınır.

37. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri peşəkarlıq, şəffaflıq prinsiplərini, Cəmiyyət və onun təsisçisinin maraqlarını əsas götürərək Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə, Standartlara və Cəmiyyətin nizamnaməsinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərirlər. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

37.1.1. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının və üzvü olduğu komitələrin iclaslarında və fəaliyyətdə iştirak etmək, bunun üçün bütün zəruri məlumatları (materialları) təhlil etmək;

37.1.2. Standartların, Cəmiyyətin nizamnaməsinin və digər daxili sənədlərinin tələblərinə riayət etmək;

37.1.3. Kommersiya sirrini, qanunla və Cəmiyyətin daxili sənədləri ilə qorunan digər məlumatları açıqlamamaq, Cəmiyyətin Müşahidə Şurası üzvü vəzifəsinin yerinə yetirilməsi dövründə, habelə səlahiyyətlərinə xitam verildiyi tarixdən sonra da bu cür məlumatlardan şəxsi maraqları və ya üçüncü şəxslərin maraqları naminə istifadə etməmək;

37.1.4. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin adlarına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməmək;

37.1.5. Üzərinə düşən vəzifələri vicdanla yerinə yetirmək və Cəmiyyət və təsisçinin maraqlarını maksimal dərəcədə qorumaq;

37.1.6. Cəmiyyət və təsisçinin maraqları ilə öz şəxsi maraqları arasında maraqların toqquşması halına gətirib çıxara biləcək hərəkətlərdən çəkinmək, maraqların toqquşması halına gətirib çıxara biləcək məsələlərə dair səsvermələrdə iştirak etməmək və belə bir münaqişənin olduğu və ya ortaya çıxdığı təqdirdə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasını Korporativ katib vasitəsilə dərhal yazılı qaydada məlumatlaşdırmaq;

37.1.7. Cəmiyyətin rəqib təşkilatlarının idarəetmə orqanlarında iştirak etməmək, onları təsis etməmək;

37.1.8. Cəmiyyətin əmlakından Cəmiyyətin nizamnaməsinə və Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağının və Müşahidə Şurasının qərarlarına zidd istifadəyə yol verməmək;

37.1.9. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Cəmiyyətin nizamnaməsi və Cəmiyyətin Müşahidə Şurası haqqında Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

38. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin öhdəlikləri və məsuliyyəti Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən müəyyən edilir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri Cəmiyyətin mənafələri üçün vəzifələrini yerinə yetirərkən vicdanla, peşəkar qaydada və məntiqlə hərəkət etməyə, Cəmiyyətin və onun təsisçisi olan dövlətin maraqlarına sadıq olmağa və onların maraqlarını öz maraqlarından üstün tutmağa, ehtiyatlı olmağa, habelə qərarların qəbulu zamanı ədalətli və qərəzsiz olmağa borcludurlar. Bu məsələdə AİH-in rolü Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında təmsil olunan dövlət nümayəndələri üçün tövsiyələr hazırlamaqla həm Cəmiyyətin, həm də təsisçi olan dövlətin maraqlarının qorunmasını təmin etməkdən ibarətdir.

Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri AİH-in tövsiyələrini nəzərə almadığı və bunun nəticəsində dövlətə zərər vurduğu təqdirdə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən məsuliyyət daşıyır və dəymmiş zərərin əvəzini ödəyir.

39. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının sədri onun işinə rəhbərlik edir, əsas vəzifələrinin tam və səmərəli həyata keçirilməsini təmin edir və Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri, təsisçisi və İdarə Heyəti arasında konstruktiv dialoq qurur.

40. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının sədri qüsursuz işgüzar nüfuza və rəhbər vəzifələrdə iş təcrübəsinə malik olan, etibarlı şəxs olmalıdır. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının sədri vəzifələrini icra edə bilmədiyi təqdirdə onun müəyyən etdiyi Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərindən biri onun vəzifələrini icra edir.

Cəmiyyətin İdarə Heyəti

41. Cəmiyyətin cari əməliyyat fəaliyyətini onun kollegial icra orqanı olan İdarə Heyəti idarə edir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Cəmiyyətin təsdiq edilmiş strategiyasının həyata keçirilməsini təmin edir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına hesabat verir və fəaliyyətini Cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində həyata keçirir.

42. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvləri onların bacarıqları, nailiyyətləri, işgüzar nüfuzu və peşə təcrübəsi nəzərə alınaraq, aydın və şəffaf prosedurlar əsasında AİH-in təqdimatı nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin edilir.

43. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin tərkibinə dair tələblər və üzvlərinin səlahiyyət müddəti Cəmiyyətin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

44. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin sədri və üzvləri yüksək peşəkar və fərdi xüsusiyyətlərə malik olmalı, qüsursuz işgüzar nüfuza sahib olmalı və yüksək etik standartlara riayət etməlidirlər.

45. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvləri peşəkarlıq, şəffaflıq prinsiplərini, Cəmiyyət və onun təsisçisinin maraqlarını əsas götürərək Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə, Standartlara və Cəmiyyətin nizamnaməsinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərirlər. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvləri aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

45.1. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin iclaslarında və fəaliyyətində iştirak etmək;

45.2. Standartların, Cəmiyyətin nizamnaməsinin və daxili sənədlərinin tələblərinə riayət etmək;

45.3. Kimmersiya sırrını, qanunla və Cəmiyyətin daxili sənədləri ilə qorunan digər məlumatları açıqlamamaq, Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvü vəzifəsinin yerinə yetirilməsi dövründə, habelə səlahiyyətlərinə xitam verildiyi tarixdən sonra da bu cür məlumatlardan şəxsi maraqları və ya üçüncü şəxslərin maraqları naminə istifadə etməmək;

45.4. digər hüquqi şəxs(lər)in idarəetmə orqanlarında vəzifə tutduqları barədə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasını məlumatlaşdırmaq;

45.5. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvlərinin adlarına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməmək;

45.6. Cəmiyyət və təsisçinin maraqları ilə öz şəxsi maraqları arasında maraqların toqquşması halına gətirib çıxara biləcək hərəkətlərdən çekinmək, maraqların toqquşması halına gətirib çıxara biləcək məsələlərə dair səsvermələrdə iştirak etməmək və belə bir münaqişənin olduğu və ya ortaya çıxdığı təqdirdə Cəmiyyətin idarə Heyətini dərhal yazılı qaydada məlumatlaşdırmaq;

45.7. Cəmiyyətin rəqib təşkilatlarının idarəetmə orqanlarında iştirak etməmək, onları təsis etməmək;

45.8. Cəmiyyətin əmlakından Cəmiyyətin nizamnaməsinə və Ümumi Yiğincığının və Müşahidə Şurasının qərarlarına zidd istifadəyə yol verməmək;

45.9. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Cəmiyyətin nizamnaməsi və Cəmiyyətin idarə Heyəti haqqında Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

46. Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvlərinin öhdəlikləri və məsuliyyəti Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən müəyyən edilir. Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvləri Cəmiyyətin mənafeləri üçün vəzifələrini yerinə yetirərkən vicdanla, peşəkar qaydada və mətiqlə hərəkət etməyə, Cəmiyyətin və onun təsisçisi olan dövlətin maraqlarına sadıq olmağa və onların maraqlarını öz maraqlarından üstün tutmağa, ehtiyatlı olmağa, habelə qərarların qəbulu zamanı ədalətli və qərəzsiz olmağa borcludurlar.

47. Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədri onun işinə rəhbərlik edir, əsas vəzifələrinin tam və səmərəli həyata keçirilməsini təmin edir.

48. Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədri qüsursuz işgüzar nüfuza və rəhbər vəzifələrdə iş təcrübəsinə malik olan, etibarlı şəxs olmalıdır. Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədri vəzifələrini icra edə bilmədiyi təqdirdə onun Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının razılığı ilə təyin etdiyi Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvlərindən biri onun vəzifələrini icra edir.

Fəsil II: Dayanıqlı inkişaf

49. Cəmiyyətin fəaliyyət nəticələri iqtisadiyyata, ətraf mühitə və sosial vəziyyətə təsir göstərdiyinə görə onun dayanıqlı inkişafı uzunmüddətli dəyərin artırılması və dövlətin maraqlarının qorunması yolu ilə təmin edilməlidir. Cəmiyyətin dayanıqlı inkişafı maraqlı tərəflərlə məsuliyyətli, düşünülmüş və rasional qarşılıqlı əlaqələri ilə şərtlənir.

50. Dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə açıqlıq, hesabatlılıq, şəffaflıq, etik davranış, maraqlı tərəflərin mənafelerinə hörmət, qanunun alılıyi, insan hüquqlarının qorunması, korrupsiya hallarının yolverilməzliyi, maraqların toqquşması hallarının qarşısının alınması aiddir.

51. Cəmiyyət təsisçi üçün cari dəyər yaradılması mərhələsindən təsisçi, müştərilər, işçilər də daxil olmaqla daha çox maraqlı tərəf üçün uzunmüddətli dəyərin yaradılması mərhələsinə keçid etməyin zəruriliyini dəstəkləyir və bütün maraqlı tərəflər arasında mənafelərin tarazlığını qorumağa, bununla da dayanıqlı inkişafı təmin etməyə çalışır.

52. Cəmiyyətin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi "Environmental, Social and Governance" yanaşması (bundan sonra – ESG) əsasında ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə standartları nəzəre alınmaqla həyata keçirilir.

53. Cəmiyyət öz fəaliyyətinin bütün istiqamətləri üzrə ən qabaqcıl texnologiyaların, ekoloji və sosial aspektlərin integrasiyası, effektiv korporativ idarəetmə, ESG üzrə risklərin idarə edilməsi və məsuliyyətli maliyyələşdirmə təcrübəsinin inkişafı əsasında daha dayanıqlı inkişaf modellərinə keçid məsələsində öz rolunu dərk edir.

54. Cəmiyyətin dayanıqlı inkişaf fəaliyyəti ESG üzrə qabaqcıl beynəlxalq standartlar, prinsiplər və məqsədlərlə uyğunluq təşkil etməlidir.

55. ESG standartlarının tətbiqi Cəmiyyətin fəaliyyətinin aşağıdakı əsas istiqamətlərini nəzərdə tutur:

55.1. Ətraf mühitin qorunması.

Cəmiyyət qlobal çağırışların və ətraf mühitə dolayı təsirin əhəmiyyətini dərk edir və öz fəaliyyətində resursların məsuliyyətli idarə edilməsi və proseslərin ekoloji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində səylər göstərmək niyyətindədir.

55.2. Əməkdaşlar, müştərilər, tərəfdəşərələr və digər maraqlı tərəflərə qayğı.

Cəmiyyət əməyin təhlükəsizliyinin, layiqli əmək şəraitinin və əməyin ödənilməsinin lazımı səviyyəsinin təmin edilməsinə çalışır. Əməkdaşların ixtisasının və təhsil səviyyəsinin, idman, asudə vaxt, könüllülük və xeyriyyəcilik fəaliyyətlərinin artırılması, iş kollektivlərinin sosial inkişafının digər aspektləri istiqamətində lazımı şəraitin yaradılması üzrə proqramlar işləyib hazırlanır və həyata keçirir. Cəmiyyət əmək və digər əsas insan hüquqlarına riyət olunmasını təmin edir, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinə görə müştərilər qarşısında məsuliyyət daşıyır.

55.3. Korporativ idarəetmə.

Dayanıqlı inkişaf Cəmiyyətin korporativ idarəetməsinin və mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsidir. Cəmiyyət üçün dayanıqlı inkişafın əhəmiyyətli aspektlərinin idarə edilməsi həm strateji, həm də funksional səviyyədə aparılır, əsas prinsiplər və yanaşmaların tətbiqi isə idarəetmə orqanları vasitəsilə təmin edilir.

56. Cəmiyyət beynəlxalq standartlara uyğun olaraq ESG-nin əsas səmərəlilik göstəriciləri üzrə daimi hesabatlılığı və monitoringin aparılmasını təmin edir.

57. Xidməti, kommersiya və qanunla qorunan digər mexfi məlumatların qorunması nəzərə alınmaqla, Cəmiyyət maraqlı tərəflər üçün öz fəaliyyətinin açıqlığının və şəffaflığının təmin edilməsi məqsədilə hər il dayanıqlı inkişaf barədə hesabatlarını dərc etdirir. Cəmiyyətin dayanıqlı inkişaf barədə hesabatlarında dayanıqlı inkişafla bağlı müəyyən edilmiş məqsədlər və hədəflər, onlara nail olmaq üçün görülən tədbirlər və əldə edilmiş nəticələr barədə məlumatlar eks olunmalıdır.

Dayanıqlı inkişafa dair hesabat Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir.

58. Cəmiyyət özünün tərəfdaşları tərəfindən dayanıqlı inkişaf prinsiplerinin təşviqinə və tətbiq edilməsinə səy göstərir.

Fəsil III: İdarəetmənin səmərəliliyi

59. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının fəaliyyətinin səmərəli təşkil edilməsi və Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sistemində bu idarəetmə orqanının rolunun gücləndirilməsi məqsədi ilə AİH tərəfindən Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının fəaliyyətinin rəqlamentini, səlahiyyətlərini, məsuliyyətini, üzvlərinin hüquq və vəzifələrini Cəmiyyətin nizamnaməsinə uyğun olaraq müəyyən edən əsasname qəbul edilir.

60. Cəmiyyəti idarə etmək və Cəmiyyətin İdarə Heyətinin fəaliyyətinə nəzarət etmək üçün Cəmiyyətin Müşahidə Şurası yeterli səlahiyyətlərə malik olmalıdır. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası öz funksiyalarını Cəmiyyətin nizamnaməsinə uyğun olaraq həyata keçirir və aşağıdakı məsələlərə xüsusi diqqət yetirir:

- inkişaf strategiyasının (istiqamətləri və nəticələri) müəyyənləşdirilməsi;
- inkişaf planının əsas fəaliyyət göstəricilərinin təyin edilməsi və monitorinqi;
- risklərin idarəedilməsi və daxili nəzarət sisteminin səmərəli fəaliyyətinin təşkili və nəzarəti;
- səlahiyyətlərinə aid olan iri investisiya layihələrinin və digər əsas strateji layihələrin təsdiqlənməsi və səmərəli icrasının monitorinqi;
- Cəmiyyətin İdarə Heyətinin sədrinin və üzvlərinin fəaliyyətinə nəzarət və onların mükafatlandırılması;
- korporativ idarəetmə və etik davranış;
- Cəmiyyət tərəfindən Standartların müddəalarına riayət edilməsi.

61. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının fəaliyyətinin operativliyinin və effektivliyinin təmin edilməsi, onun qarşısında duran vəzifələrin daha dərindən araşdırılması və keyfiyyətli icrası məqsədilə ən azı 3 komitə yaradılır:

61.1. Audit komitəsi;

61.2. Strategiya və investisiyalar komitəsi;

61.3. Təyinat və mükafatlandırma komitəsi.

62. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən digər komitələrin də yaradılması barədə qərar qəbul edilə bilər.

63. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası komitələrinin yaradılması barədə qərar qəbul

edir, tərkibinə dair tələblər daxil olmaqla, onların say tərkibini, sədrlərini, səlahiyyət müddətlərini, habelə vəzifələrini və iş qaydasını müəyyənləşdirir.

64. Audit komitəsinin tərkibinə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının ən azı bir üzvü və AİH-in nümayəndəsi (AİH-in təqdimatına əsasən AİH-in əməkdaşı və ya kənar şəxs) daxil edilməlidir. Həmcinin müvafiq sahədə xüsusi biliklərə malik ekspertlər Audit komitəsinin işinə səsvermə hüquq olmamaqla cəlb edilə bilər.

65. Strategiya və investisiyalar komitəsinin tərkibinə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının ən azı bir üzvü və AİH-in nümayəndəsi (AİH-in təqdimatına əsasən AİH-in əməkdaşı və ya kənar şəxs) daxil edilməlidir. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvləri Strategiya və investisiyalar komitəsinin tərkibinə səsvermə hüquq olmadan üzv təyin oluna bilər.

66. Təyinat və mükafatlandırma komitəsinin tərkibinə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının ən azı bir üzvü daxil edilməlidir. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin üzvləri Təyinat və mükafatlandırma komitəsinin tərkibinə səsvermə hüquq olmadan üzv təyin oluna bilər.

67. Bütün komitələrin statusu, səlahiyyətləri, tərkibi, iş qaydası və funksiyaları, iclasların çağırılması və keçirilməsi proseduru, qərarlarının qəbul edilməsi qaydası, habelə üzvlərinin hüquq və vəzifələri onların Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilən əsasnamələri ilə tənzimlənir.

68. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının komitələri Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərin dərindən və hərtərəfli nəzərdən keçirilməsinə və qəbul edilmiş qərarların keyfiyyətinin yüksəldilməsinə səy göstərir. Komitələrin rəyi tövsiyə xarakteri daşıyır.

69. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və onun komitələrinin üzvləri Cəmiyyətin və onun yeganə təsisçisi olan dövlətin maraqlarının qorunması prinsipi əsasında fəaliyyət göstərərək, öz bacarıq, təcrübə və biliklərindən istifadə etməklə müstəqil, şəffaf, obyektiv və balanslaşdırılmış qərarların qəbul edilməsini və dayanıqlı inkişaf prinsiplərini təmin edirlər.

70. Cəmiyyətdə Korporativ katib vəzifəsi təsis olunur. Korporativ katibin əsas vəzifəsi Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının fəaliyyətində korporativ idarəetmə standartlarına riayət olunmasını təmin etmək, Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının və komitələrinin işinə təşkil edilməsinə yardım etmək, Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri ilə Ümumi Yığıncağının səlahiyyətlərini həyata keçirən AİH və Cəmiyyətin İdarə Heyəti arasında mütəmadi və effektiv əlaqələr formalasdırmaq və vasitəcilik etməkdən ibarətdir. Korporativ katib Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının AİH ilə, eləcə də Cəmiyyətin İdarə Heyəti ilə sənəd və məlumat mübadiləsini həyata keçirən yeganə vasitəçi qismində çıxış edir.

71. Cəmiyyətin Korporativ katibi AİH-in təqdimatına əsasən AİH-in əməkdaşları sırasından Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının qərarı ilə təyin olunur. Korporativ katibin

statusu, Korporativ katib vəzifəsinə namizədliyə tələblər, Korporativ katibin funksiyaları, hüquq və səlahiyyətləri, məsuliyyəti onun Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilən əsasnaməsi ilə tənzimlənir. Korporativ katib öz vəzifə və funksiyalarının icrasında yalnız Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına tabedir və Cəmiyyətin İdarə Heyətindən asılı olmadan fəaliyyət göstərir.

72. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclaslarının keçirilməsi qaydası Cəmiyyətin Müşahidə Şurası haqqında Əsasnamə ilə tənzimlənir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclaslarının hazırlanması, çağırılması və keçirilməsi onun fəaliyyətinin maksimum səmərəliliyinə yardım etməlidir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin vəzifələrini yerinə yetirmələri üçün onların vaxtında, tam və dəqiq məlumatları əldə etmələri təmin olunmalıdır.

73. Hüquq və vəzifələrini səmərəli yerinə yetirmək məqsədi ilə Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən müntəzəm olaraq iclaslar keçirilir.

74. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclasları rasionallıq, səmərəlilik və müntəzəmlik prinsipləri əsasında aparılır.

75. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclasları növbəti və növbədənkənar ola bilər.

76. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının növbəti iclasları hər növbəti ilin əvvəlində təsdiq edilmiş fəaliyyət planına və iclasların keçirilməsi cədvəline uyğun olaraq keçirilir. İllik fəaliyyət planının hazırlanmasına nəzarət Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının sədri və Korporativ katib tərəfindən həyata keçirilir.

77. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının növbədənkənar iclaslarının çağırılması təşəbbüsü Cəmiyyətin İdarə Heyəti sədri, Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının hər hansı üzvü və AİH tərəfindən irəli sürüle bilər.

78. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının növbəti və növbədənkənar iclasları Cəmiyyətin nizamnaməsinə və Cəmiyyətin Müşahidə Şurası haqqında Əsasnaməyə uyğun olaraq Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının sədri tərəfindən çağırılır.

79. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclas gündəliyinə məsələlər Cəmiyyətin İdarə Heyəti, Müşahidə Şurası və ya AİH tərəfindən daxil edilir. Gündəlik Korporativ katib tərəfindən formalasdırıllaraq AİH-ə göndərilir. AİH tərəfindən gündəlikdə səsvermə tələb edən məsələlər üzrə tövsiyələr hazırlanır və Korporativ katib vasitəsilə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinə təqdim edilir. Zəruri hallarda Cəmiyyətin Müşahidə Şurasında təmsil olunan AİH nümayəndəsi vasitəsi ilə AİH-in tövsiyələri Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının digər üzvləri ilə müzakirə edilir. Məsələlər AİH-in tövsiyələri ilə birlikdə səsverməyə çıxarılır və qərar qəbul olunur. AİH-in tövsiyələri ilə üst-üstə düşməyən mövqedə olan Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvü bunu yazılı şəkildə əsaslandırmaqla Korporativ katib vasitəsi ilə Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının digər üzvlərinə və AİH-ə bildirir.

80. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclasında müzakirəyə çıxarılan hər hansı məsələ ona dair qərarın qəbul edilməsi üçün Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağına qaldırıla

bilər. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvü Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclasının gündəliyində duran hər hansı məsələnin Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağına qaldırılması barədə AİH-ə müraciət olunmasını tələb edə bilər. AİH həmin müraciətə baxaraq məsələnin Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağına qaldırılması və ya Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının müzakirəsinə qaytarılması barədə qərar qəbul edir. AİH tərəfindən bu qərarlardan biri qəbul edilənədək həmin məsələyə dair Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən qərar qəbul edilmir. AİH-in göstərilən qərarları qətidir və eyni müraciət Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən AİH-ə təkrar ünvanlanma bilməz.

81. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və onun komitələrinin iclaslarında müzakirəyə çıxarılmış məsələlər və onlara dair qəbul edilmiş qərarlar barədə iclasın protokolu Korporativ katib tərəfindən tərtib edilir və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilir. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının komitələrinin işinə Korporativ katibin nəzarəti altında olmaqla başqa katiblər cəlb oluna bilər.

82. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sistemi AİH tərəfindən ayrıca standart olaraq təsdiq olunur. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin fəaliyyəti ən azı üç ildə bir dəfə bu sahədə müstəqil peşəkar məsləhətçilər cəlb edilməklə qiymətləndirilir.

83. Qiymətləndirmənin məqsədi – Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Cəmiyyətin uzunmüddətli dəyərinin artmasına və dayanıqlı inkişafına verdiyi töhfəni müəyyən etmək və onun fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üzrə tədbirlərin görülməsini tövsiyə etməkdir. Qiymətləndirmənin nəticələri həmçinin Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin yenidən təyin edilməsi zamanı nəzərə alınır.

84. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvləri ödənişsiz əsaslarla fəaliyyət göstərir. Bununla belə, qanunvericiliklə yol verilən hallarda Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının üzvlərinin mükafatlandırılması nəzərdə tutula bilər.

85. Cəmiyyətin İdarə Heyeti Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağına və Müşahidə Şurasına hesabat verir və Cəmiyyətin fəaliyyətinə cari rəhbərliyi həyata keçirir, Cəmiyyətin Ümumi Yığıncağı və Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilmiş strategiyasının, inkişaf planının və büdcəsinin icrasını təmin edir.

86. AİH tərəfindən Cəmiyyətin İdarə Heyətinin fəaliyyətinin rəqlamentini, səlahiyyətlərini, məsuliyyətini, üzvlərinin hüquq və vəzifələrini Cəmiyyətin nizamnaməsinə uyğun olaraq müəyyən edən əsasnamə qəbul edilir.

87. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin iclaslarının keçirilməsi qaydaları Cəmiyyətin İdarə Heyeti haqqında Əsasnamə ilə müəyyən olunur. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin iclaslarının hazırlanması, çağırılması və keçirilməsi onun fəaliyyətinin maksimum səmərəliliyinə yardım etməlidir.

88. Hüquq və vəzifələrini səmərəli yerinə yetirmək məqsədi ilə Cəmiyyətin İdarə Heyeti tərəfindən müntəzəm olaraq iclaslar keçirilir. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin iclasları hər növbəti ilin əvvəlində təsdiq edilmiş iclasların keçirilməsi cədvəlinə və iş

planına uygun olaraq keçirilir.

89. Cəmiyyətin idarə Heyətinin iclasları rasionallıq, səmərəlilik və müntəzəmlik prinsipləri əsasında aparılır.

90. Cəmiyyətin idarə Heyətinin iclaslarında müzakirəyə çıxarılmış məsələlər və onlara dair qəbul edilmiş qərarlar barədə iclasın protokolu katib tərəfindən tərtib edilir və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilir.

91. Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sistemi AİH tərəfindən ayrıca standart olaraq təsdiq olunur. Qiymətləndirmənin əsas meyarı qarşıya qoyulmuş əməliyyat səmərəliliyi göstəricilərinin icrasıdır. Qiymətləndirmənin nəticələri mükafatlandırmaın məbləğinə, həvəsləndirməyə, Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədrinin və üzvlərinin yenidən təyin edilməsinə və ya səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə təsir göstərir.

92. Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədrinin mükafatlandırılması şərtləri Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən AİH-in təqdimatına əsasən, Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvlərinin mükafatlandırılması şərtləri isə Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən Cəmiyyətin idarə Heyətinin sədrinin təqdimatına əsasən müəyyən edilir.

93. Cəmiyyətin idarə Heyətinin üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarının pozulması halları Cəmiyyətin idarə Heyətinin sətri tərəfindən Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının diqqətinə çatdırılır.

94. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası və idarə Heyəti qarşılıqlı əməkdaşlıq ruhunda Cəmiyyətin maraqları naminə fəaliyyət göstərir, Cəmiyyətin uzunmüddəli dəyərinin artmasını və dayanıqlı inkişafını təmin edir və təsisçi olan dövlətin mənafelərinin qorunmasını təmin edən qərarlar qəbul edirlər.

Fəsil IV: Maliyyə hesabatlılığı, şəffaflıq və məlumatların açıqlanması

95. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, öz nizamnaməsi və daxili sənədləri ilə nəzərdə tutulmuş məlumatları vaxtında açıqlamalıdır.

96. Cəmiyyət öz rəsmi internet resurslarında Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (bundan sonra – "MHBS") uyğun olaraq tərtib edilmiş və audit olunmuş illik maliyyə hesabatlarını, birinci rüb, yarı il və hesabat dövrünün ilk doqquz ay üçün MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmış maliyyə hesabatlarını, həmçinin AİH-in tələb etdiyi idarəetmə hesabatlarını və məlumatları yerləşdirməlidir.

97. Bununla yanaşı, etibarlı maliyyə hesabatlılığı sisteminin qurulması istiqamətində Cəmiyyət tərəfindən aşağıdakı şərtlərin yerinə yetirilməsi vacibdir:

97.1. maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi sənədlərin qəbul edilməsi və onlara riayət olunması;

97.2. daxili nəzarət sisteminin təşkili;

- 97.3. risklərin idarə edilməsi sisteminin təşkili;
  - 97.4. vəzifəli şəxslərinin qanuna zidd hərəkətlərinin qarşısının alınması;
  - 97.5. fəaliyyəti barədə açıqlanan məlumatların dürüstlüğünün təmin edilməsi.
98. Cəmiyyət maliyyə hesabatlarının etibarlılığı və MHBS-nin tələblərinə uyğunluğu barədə kənar şəxs kimi maraqlı tərəflərə obyektiv rəy verən müstəqil və ixtisaslı auditor cəlb etməklə, illik maliyyə hesabatlarının auditini aparmalıdır.
99. Kənar auditorun müəyyən edilməsi, bununla bağlı müqavilənin bağlanması, onun dəyişdirilməsinə və ona xitam verilməsinə razılıq verilməsi Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən həyata keçirilir.
100. Kənar auditor müstəqil, öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün yüksək ixtisasa malik və maraqların toqquşmasından uzaq olmalıdır. On azı 3 (üç) ildən bir Cəmiyyətin auditini həyata keçirən kənar auditor dəyişməlidir. Bu müddət Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının qərarı ilə 2 (iki) ilədək uzadıla bilər.
101. Kənar audit Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmalıdır.
  102. Cəmiyyət tərəfindən dayanıqlı inkişafa dair hesabat verilməlidir və bu illik hesabata daxil edilərək dərc edilməlidir.
  103. Standartların tələblərinə riayət edilməsi ilə bağlı hesabat da Cəmiyyətin illik hesabatlarına daxil edilərək dərc edilməlidir.
  104. Cəmiyyət tərəfindən açıqlanmalı olan məlumatlar bir qayda olaraq onun rəsmi internet resurslarında açıqlanmalıdır.
  105. İnternet resursu yaxşı qurulmuş, axtarış üçün asan olmalı və maraqlı tərəflərin Cəmiyyətin fəaliyyətini başa düşməsi üçün lazımı məlumatları özündə eks etdirməlidir.
  106. Cəmiyyət tərəfindən dərc edilmiş bütün hesabatlar məlumatların açıqlanması üzrə milli və beynəlxalq tələblərə cavab verməlidir.
  107. Açıqlanan məlumatlarda Azərbaycan Respublikasının “Dövlət sırrı haqqında” və “Kommersiya sırrı haqqında” qanunlarının müddeələri nəzərə alınmaqla, aşağıdakılardan öz eksini tapmalıdır:
    - 107.1. hesabat dövrü üzrə maliyyə göstəriciləri;
    - 107.2. aidiyyəti şəxslərlə bağlı olmuş, habelə xüsusi əhəmiyyətli əqdlər, bu əqdlərlə bağlı maraqlar toqquşmasının mahiyyəti;
    - 107.3. cəlb edilmiş maliyyə vəsaitləri, o cümlədən dövlət borcu və dövlət zəmanəti ilə cəlb edilmiş vəsaitlər;
    - 107.4. idarəetmə strukturu;
    - 107.5. inkişaf siyasəti;
    - 107.6. kapital gəlirliliyi və dividend siyasəti;

107.7. Cəmiyyətin Ümumi Yiğincağının səlahiyyətlərini həyata keçirən qurumlar;

107.8. idarəetmə orqanları və vəzifəli şəxslər, onların əsas və əlavə iş yerləri;

107.9. dövlət payının ümumi dəyəri;

107.10. pul vəsaitlərinin hərəkəti;

107.11. investisiyaların həcmi və mənbəyi;

107.12. qiymətli kağızlarının dövriyyəsi və gəlirliliyi;

107.13. maraqlı tərəflərlə münasibətlər və ictimai layihələr.

108. Cəmiyyətin informasiya siyasəti Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən formalaşdırılır və siyaset məlumatların müntəzəmliyi, səmərəliliyi, ardıcılılığı, obyektivliyi, tarazlığı, tamlığı, aktuallığı və etibarlılığı prinsiplerinə riayət olunmasına əsaslanır.

109. Cəmiyyətin informasiya siyasəti, məlumatların açıqlanmasının məqsəd və prinsiplərini, qanunla nəzərdə tutulmuş məlumatlara əlavə olaraq açıqlanacaq məlumatların siyahısını, həmçinin məlumatların açıqlanması qaydasını müəyyən edir.

110. Cəmiyyətin informasiya siyasəti təsisçinin, investorların və digər maraqlı tərəflərin Cəmiyyətin fəaliyyəti haqqında məlumat əldə etmək hüquqlarından tam şəkildə istifadə etməsinə imkan yaradılmasına yönəlir.

111. Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının qərarı ilə təsdiq edilmiş informasiya siyasetinin həyata keçirilməsi, məlumatın açıqlanması sahəsində mövcud qanunvericilik nəzərə alınmaqla Cəmiyyətin İdarə Heyəti tərəfindən təmin edilir.

112. Cəmiyyətin qiymətli kağızlarına dair məlumatlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada açıqlanır.

113. Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda Cəmiyyət digər vacib məlumatları da açıqlayır: missiya, strategiya və korporativ dəyərlər, Cəmiyyətin təşəbbüsleri və prinsipləri, maliyyə və əməliyyat göstəriciləri, kapital quruluşu, sosial və ekoloji məsuliyyət sahəsindəki məlumatlar, eləcə də investorlar üçün digər əhəmiyyətli və faydalı məlumatlar.

114. Cəmiyyət fəaliyyətinə aid məlumatların icazəsiz toplanması, saxlanması, işlənməsi, ötürülməsi və istifadəsinə yol verilməməsi üçün məxfi və daxili məlumatları mövcud qanunvericiliklə və Cəmiyyətin müvafiq daxili sənədləri ilə müəyyən edilmiş qaydada qoruyur.

115. Cəmiyyətin məxfi məlumatlarına dövlət, kommersiya sirri təşkil edən məlumatlar və daxili sənədlərlə müəyyən edilmiş məlumatlar daxildir.

116. Məxfi məlumatların qorunmasına dair daxili sənədlərlə məxfi məlumatların siyahısı, məxfi məlumatlarla işləmə qaydası, məxfi məlumatların qorunmasına dair Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının üzvləri və əməkdaşları tərəfindən əməl edilməli olan qaydalar, məxfi məlumatların açıqlanmasına görə məsuliyyət, o cümlədən bu məlumatlara buraxılış hüququ olan şəxslərin dairəsi müəyyənləşdirilir.

117. Fərdi məlumatlardan istifadə, onların qorunması və işlənməsi qaydaları

mövcud qanunvericiliyə və Cəmiyyətin daxili sənədlərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Fəsil V: Risklərin idarə edilməsi, daxili nəzarət sistemi və daxili audit

118. Risklərin idarə edilməsi – Cəmiyyətin fəaliyyətində tətbiq edilən, potensial riskləri əvvəlcədən müəyyən edə biləcək şəkildə hazırlanmış, risklərin hədd çərçivəsində qalmasını və Cəmiyyətin məqsədlərinə nail olmasını təmin edən bir prosesdir.

119. Daxili nəzarət – Cəmiyyətin əməliyyatlar, hesabatlılıq və qanunvericiliyə uyğunluq istiqamətində məqsədlərinə çatmaqdə lazımi zəmanətin təmin olunması üçün nəzərdə tutulmuş prosesdir.

120. Risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sisteminin tətbiqi və funksionallığı, qabaqcıl təcrübələrə və metodologiyaya əsaslanmalı və dəqiq müəyyən edilməlidir. Bu sistemin məqsədlərinə əsaslanan risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sisteminin təşkili ilə bağlı prinsiplər və yanaşmalar Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən müəyyən edilir. Risklərin idarəedilməsi prosesi Cəmiyyətin planlama prosesləri (strategiya və inkişaf planları, illik bütçə) və fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi (idarəetmə hesabatı) ilə integrasiya edilmiş olmalıdır.

121. Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemi bütün əhəmiyyətli risklərin müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi və monitoringinə, habelə yüksək risk-menecment mədəniyyətinə, strateji hədəflərin əldə edilməsinə, əməliyyat məqsədlərinin həyata keçirilməsinə və Cəmiyyətin nüfuzuna mənfi təsir göstərə biləcək risk səviyyəsinin azaldılması üçün vaxtında və adekvat tədbirlərin görülməsinə əsaslanmalıdır.

122. Risklərin idarə edilməsi prosedurları yeni risklərə sürətli reaksiya verməyi, onların dəqiq müəyyən edilməsini, eləcə də risk sahiblərinin müəyyən edilməsini təmin etməlidir. Cəmiyyətin rəqabət və ya iqtisadi mühitində gözlənilməz dəyişikliklər olduqda, risk xəritəsi dərhal yenidən baxılmalı və qiymətləndirilməlidir.

123. Cəmiyyət tərəfindən əməliyyat fəaliyyəti, maliyyə hesabatlılığının hazırlanması və Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin və daxili sənədlərin tələblərinin yerinə yetirilməsi kimi üç əsas istiqamət üzrə nəzarət prosedurları hazırlanmalı və təsdiq edilməlidir.

124. Cəmiyyətin risklərin idarəedilməsi və daxili nəzarət sisteminin funksiyalarına aiddir:

124.1. Daxili nəzarət və risklərin idarəedilməsinin əsas inkişaf istiqamətlərinin və şirkətin idarəetmə proseslərinə integrasiyasının planlaşdırılması;

124.2. Cəmiyyətin struktur bölmələri və Cəmiyyət tərəfindən idarə olunan şirkətlərdə risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət proseslərinin ümumi koordinasiyası;

124.3. Risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət proseslərinin təmin edilməsi sahəsində metodoloji sənədlərin hazırlanması;

124.4. Cəmiyyətin işçiləri üçün risklərin idarəedilməsi və daxili nəzarət sahəsində təlimlərin təşkili;

124.5. Risk qiymətləndirmə modellərindən istifadə edərək Cəmiyyətin risklərinin qiymətləndirilməsi;

124.6. Cəmiyyətin risk portfelinin təhlili və müvafiq risklərin idarə olunması ilə əlaqəli strategiyası üçün təkliflərin hazırlanması;

124.7. Cəmiyyətin struktur bölmələri arasında daxili nəzarət və risklərin idarəedilməsinə dair qarşılıqlı əlaqə və məlumat mübadiləsi mexanizminin hazırlanması və həyata keçirilməsi;

124.8. Risklər və daxili nəzarət barədə konsolidə edilmiş hesabatların formalaşdırılması;

124.9. Daxili nəzarət və risklərin idarəedilməsi çərçivəsində korrupsiyanın qarşısının alınması və korporativ saxtakarlıqla mübarizə sahəsində siyasetin müəyyən edilməsi.

125. Risklər barədə hesabatlar rübdə bir dəfədən az olmayaraq Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının iclaslarına çıxarılmalı və detallı şəkildə müzakirə edilməlidir.

126. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası ildə ən azı bir dəfə daxili nəzarət və risklərin idarəedilməsi sisteminin təşkilini, işini və səmərəliliyini nəzərdən keçirir, qiymətləndirir və lazımlı olduqda onun təkmilləşdirilməsi üçün tədbirlər görür. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən daxili nəzarət və risklərin idarəedilməsi sisteminin səmərəliliyinin nəticələri barədə Cəmiyyətin illik hesabatı çərçivəsində təsisçiye (dövlətə) məlumat verilir.

127. Cəmiyyətin Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənən Cəmiyyətin daxili audit siyasetinə uyğun olaraq, Cəmiyyətdə daxili audit funksiyası onun Daxili Audit Xidməti tərəfindən həyata keçirilir.

128. Daxili Audit Xidməti öz fəaliyyətində qanunvericiliyi, Daxili Auditorlar Institutunun Beynəlxalq Peşəkar Tətbiqləri Çərçivəsində qeyd olunan məcburi elementlərini, "Daxili Audit fəaliyyəti üzrə Peşəkar Təcrübədə Əsas Prinsiplər", Etika kodeksi, "Daxili Audit fəaliyyəti üzrə Peşəkar Təcrübədə Beynəlxalq Standartlar" və "Daxili Audit Tərifi"ni rəhbər tutur.

129. Cəmiyyətin Daxili Audit Xidmətinin rəhbəri Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Audit komitəsinin təqdimatına əsasən, Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının qərarı ilə vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilir. Cəmiyyətin Daxili Audit Xidmətinin rəhbəri inzibati cəhətdən Cəmiyyətin İdarə Heyətinin sədrinə, funksional olaraq isə birbaşa Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına tabedir.

130. Cəmiyyətin Daxili Audit Xidmətinin əməkdaşları Cəmiyyətin Daxili Audit Xidmətinin rəhbərinin təqdimatı və Cəmiyyətin Müşahidə Şurasının Audit komitəsinin razılığı ilə Müşahidə Şurası tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilir.

131. Daxili audit sisteminin funksiyalarına aiddir:

131.1. Cəmiyyətin idarə Heyeti və işçilərinə daxili nəzarət və risk idarəetmə sisteminin, korporativ idarəetməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı prosedurların və tədbirlərin həyata keçirilməsinə və izlənilməsinə köməklik göstərilməsi;

131.2. Kənar auditor, Cəmiyyətin Audit komitəsi və Cəmiyyət tərəfindən idarə olunan şirkətlərin audit komitələri ilə, habelə risklərin idarə edilməsi, daxili nəzarət və korporativ idarəetmə sahəsində məsləhət xidmətləri göstərən şəxslər ilə fəaliyyətlərinin koordinasiya edilməsi;

131.3. Cəmiyyət və onun tərəfindən nəzarət olunan şirkətlərin daxili auditinin aparılması;

131.4. Cəmiyyətin idarə Heyeti və işçiləri tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqəli qanunvericilik və daxili sənədlərin müddəələrinə, Cəmiyyətin Korporativ Etika Məcəlləsinin tələblərinə riyət edilməsinin yoxlanılması;

131.5. Cəmiyyətin daxili audit fəaliyyətinin nəticələri barədə hesabatların hazırlanması və təqdim edilməsi (daxili audit fəaliyyət planının icrasında əhəmiyyətli risklər, daxili nəzarət, risklərin idarəedilməsi və korporativ idarəetmənin vəziyyəti, etibarlılığı və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsinin nəticələr eks olunmaqla).